

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer n. m. Vasárnap, Keddén, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bányerdíj. Előzetes a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STRIN J. könyvkereskedés.

Kolozsvár, május 18-kán 1861.

Most midőn országgyűlési tudósításainkat tüzetesebben akarjuk kezdeni, mert az országgyűlés sajátlag most kezdődik, tán nem lesz éppen felesleges azt, mit t. cz. olvasóink épp oly jól ismernek, mint mink, ha a birodalomban folyamatban levő országgyűlések szellemére futólagosan visszapillantunk.

Ez országgyűléseket, miként a birodalmi tanács név alatt Bécsben folyó gyűlést is a február 26-iki patens teremtette, mely kimondván az egységes Ausztria elve folytatni akarását, elrendelé, hogy április 6-kára Ausztria minden tartománya gyűljön össze, s magából a Reichsrathba, a határozott számú képviselőket megválaszolja s Bécsbe küldje.

E patens alapján hivatott meg Magyarország is április 2-kára, Erdély pedig teljesen hivatlan maradt, mi b. Kemény Ferencz udv. korlátnok-helyettesnek egyik tagadhatlan érdeme.

E patens Ausztria örökös tartományai, melyek tartományi gyűléseiktől, mint Csehország és Lengyelország, Ausztriába kebleztetésük után megfosztattak, úgy szintén a tartományi gyűléssel sohasem bírt szorosabban vett örökös tartományok, mint a két Ausztria, Stiria, természetesen mint a fejlődésnek indult alkotmányos élet előjelét örömmel köszönték. Összegyűltek, a Reichsrathba megválaszták követeket, beadák kívánalmaikat s azzal szétoszlottak.

Ezt várta volna a kormány minden országtól; de sok helyt megcsalódott.

Megcsalódott, mert a Magyarbirodalom tartományai, mint alkotmányos nemzetek hazája másképp fogták fél a kérdést, együtt látván magokat, jogaik terére állva, a Reichsrathba menetelt részint megtagadták, részint ahoz oly alkudozó feltételeket kötöttek, melyek miatt gyűléseik folynak, s maig sincs tisztába a kormány, végül is bemennek-e vagy sem. Vegyük rendre.

Magyarhon területén négy hongyülés nyílt meg, ha szabad a szerb congressust, mit a kormány oetroyrozott, így nevezünk.

A szerb vajdaságé volt, melylyel léghamarabb tisztába jöttünk. A szerb nemzet a magyar királyokkal kötött szerződések mellett jött be Magyarországra, még pedig legelőbb Ferdinánd részére Zápolya ellen, mely utolsó azonban csakhamar részére hódította. A török ellen, mint a kinek szarnoksága elől futottak át, elhagyva hazájukat, gyakran jó szolgálatokat tettek. Mint ilyenek bizonyos kiváltságokat nyertek, az ország déli megyéiben, főispánok alatt, szabadságban éltek, de soha külön nemzetet, külön területi autonómiát nem nyertek. — Most megnyilván a szerb congressus minden erejüket megfeszíték, hogy Magyarhonból terület szakasztassék ki számukra, hol Horvátország módjára külön államot állíthassanak. Rajacsics pátriárka, Stratiniminovics tábornok, mint kinevezett vajda állt az ugynevezett nemzeti párt élén; vele szemben főleg a szerb patriárkák derék utóda Csernovics Péter küzdött, belátva, hogy alkotmányos szabadságuk csak Magyarország alkotmánya aegise alatt állhat fen, a territorialis kérdést a szabadságnak alárendelte. Természetesen kisebbségben maradt; de azért ki lön vive, hogy Horvátországgal — miként 48-ban — kezdet nem fognak, a Reichsrathba követeket nem küldnek, miért is csak hamar a congressus fel lön oszlatva.

Túl rajta Dalmatia tartá gyűlését, e nevezetes tengerpart, mely századokon át volt hozzánk csatolva, s mégis az újabb időben Ausztria Magyarországtól elszakasztva, egyenesen saját testéhez kapcsolá. Dalmatia népe tehát alkotmányos reminiscenciákkal bír, e mellett nagy része olasz levén, ha egyik szeme Magyarhonon függ is, nem szabad ignorálnunk, hogy a másikkal Garibaldi lépteit kíséri. Mint ilyen hatalmas meghasonlásba jött magával. Az olasz sympathiát leplezi. De ellene van annak, mit Horvátország kíván, hogy előbb hozzá kapcsolassék, s azután együtt alkudozzanak Magyarországgal és Ausztriával. Ebből egy jelenet következett, mit mindjárt fölemlítünk.

Ugyanis, a harmadik tartományi gyűlés Horvátországban foly. Horvátország mint Magyarországgal foederalit statusa, mint tudjuk, Jellachich

báró föllépése következtében Magyarországtól elszakasztotta volt magát. Azóta külön államkép kezeltetett. Azonban azon szerencsétlenség érte, hogy 48-ki küzdelmeiért, mint mondani szoktuk, azt kapta jutalmul, mit mi büntetésül, t. i. hogy alkotmányából kiforgattatott. Most együtt látva magát, párt fejlett ki, melyek egyike Magyarországhoz akar visszatérni, a másik pedig egyenesen Ausztria alá akar csatlakozni. Ily szellemben kezdődtek és folytak a viták. Serpenyőbe veték, hogy mit kaphatnak Magyarországtól, mit Ausztriától. Azonban fölmerült a déli szláv birodalom magvának megvetése, e végre többek közt Dalmatiát és Fiumét követelték magoknak; e sem volt elég: a horvát határterületet is polgári lábra kívánták állíttatni, s fölkérték a kormányt, hogy azt is hívja meg a gyűlésbe. E kívánalmak Bécsben egyelőre viszhangra nem találtak, de Fiumében sem, hol a horvát bán „Fiumé kormányzója” czime ellen is tiltakoztak, s magukat Magyarhon részének nyilvánították, miért ostromállapotba tétettek; de nem talált viszhangra Dalmátiában sem, hol a Horvátországhoz csatlakozni akaró kisebbség egy éjjel csak eltűnt, a horvát deputatiohoz csatlakozott, mely Bécsbe indult; azonban a hon maradt többség hajót bérelt, s azzal utánok repült, s most már a horvát deputatio s a dalmát országgyűlés Bécsbe tette át magát, hogy a kisebbség csatlakozási szándékát akadályozza. Most is ott van. S Mertens tá; bornok elnökle alatt egymással alkudoznak.

Igy üttött ki a Reichsrath s Gesamtmonarchie eszméje az említett tartományokban; hogyan üttött ki a magyarhoni gyűlésen, azt Deák beszéde tennap tolmácsolta; s hogyan üttött ki benn a Reichsrathban, közelebből egy cikkünkben futólagosan érintettük.

Mi lesz mindezeknek vége? a nemzetiségek ennyi divergens irányát mi fogja egyesíteni? mi lesz azon gondolat, mely által a reactio még egyszer egymásra uszítja a különböző népfajokat, közös romlásukra: nehéz megmondani. Azonban, hogy a reactio mindent végleteleg visz, arra készen kell lennünk.

Eddig mindenik gyűlés lávirozott. Most előtök fekszik Deák beszéde, Magyarország nyilatkozott, a centralisatonak szintén hadat izent; ki van ugyan számítva, hogy ha Ausztria minden országa a Reichsrathba lépne, a 127 centralista követ ellenében 207 foederalista állana, kétszázhat követ szavazata egyezne meg abban, hogy a Gesamtmonarchia eszméje már késő: de azért a kérdés igen komoly aggodalmakat hagy fenn.

A foederalisták erejét mindenik tartományi gyűlés tudja, tudják magok a centralisták is; de meg van nálok az utógondolat, hogyha a birodalmi alsóházban csatát vesztenek, ott van az urakháza, mely igen jó osztrák alapokra van fektetve, s ha itt is átsikamlík valami, ott van az uralkodói szentesítés, mint Magyarhon törvényhozásának is annyi gondolatja megtörött.

Hogyan fognak ez országgyűlések a birodalmi tanácsba beolvadni, vagy a beolvadás ellen küzdeni; mi féle édesgető és kényszergető eszközöket fog alkalmazni a kormány? melyik lesz végül is győztes? a tartományok foederativ, vagy a centrum centralisáló politikája jut érvényre: e most a napi kérdés, mely Ausztria s hazánk sorsát nagy időre elhatározza.

Oly kérdés, mely egész Európa feszült figyelmét igénybe vette. Kövári L.

Országgyűlési tárgyalások és hírek.

A képviselőház máj. 13. ülésében jegyzőkönyv hitelesítése után felolvasatott a gr. Teleki László gyászünneplének rendezésére kiküldött bizottmány jelentése. Tisza K. indítványozá, hogy a képviselőház gr. Teleki L. halála miatt országos gyászát rendelkez két hétre, s mondja ki a ház, hogy azon helyet, melyet a dícső elhunyt elfoglalt a tereben, betöltetlen kívánja hagyni. Elnök jelenté, hogy több rendű kérvények és igazolási okmányok adattak be, többek közt Háromszék és Kézdi-Vásárhely közönségei nek kérvényei az unio tetleges visszaállítás tárgyában, Udvarhelyszék levele, melyben fájdalomt nyilvánítja Palóczy László halála felett, Simonyi Ernő levele Londonból,

ből, melyben tudatja, hogy a londoni ausztriai követség után képviselői helyének el nem foglalhatása iránt azon válszt nyeré, miszerint ez azért nem engedtetik meg, mert ő 1849-ben Komáromból oly kívándorló utlevéllel bocsátatott el, melyben ausztriai állampolgári jogáról örökre lemond. (Mormogás.) Ezután képviselőigazítások stb. Ezután következett Deák Ferencz felirati javaslata, melyet mellékletl közöltünk. Midőn Deák nagyfontosságú szavai elhangzottak, utána rögtön Nyári Pál emelkedett fel, s a javaslat ki nyomatását, a tanácskozmány elhalasztását indítványozá, s azon megjegyzést tette, hogy Deák megsértette a parlamentar szokást, oly ellenvetésekre is válaszolva, a melyeket senki sem tett még. Deák F. nagy nyugalommal felelt vissza ezen megjegyzésre, mely nem éppen szerencsésen hatott már az ünneplés hangulatnál fogva sem.

A képviselőház május 14-iki ülésében több rendű levelek és kérvények terjesztettek elő az elnök által. Ezután olvastatott és jóváhagyott a képviselőház költségvetése május hóra, mely 52,940 mra rug. Elnök felhozta, hogy a mult ülésben a képviselők teremében többen voltak jelen, a kik nem képviselők, s ez a ház szabályai ellen van. Napi renden volt az állandó igazoló bizottmány jelentése. Végül gr. Teleki László helyébe a kérvényi bizottmányhoz Tisza László választotta meg.

Május 16-dikán: A ház napi rendre térve át első Tisza Kálmán volt ki felszólt, s szép beszédet mondott a határozat mellett. Utána Szalay László mondá el jeles beszédét a felirat mellett. Várady Gábor szerint a ház már csak azért se intézhet feliratot, mert Erdély, Fiume és a kaposolt részek nélkül arra nincs jogosítva. Kubinyi Rudolf tagadja, hogy a felirathat jogfeladás foglatatnék s a felirat mellett szavaz. Utána ifj. Bartal György szóló a felirat mellett egy nagyhatású, szép beszédben.

Máj. 17-dikén, az elnök bemutatá Tordamegyének az unio törvény érvényesítése tárgyában a felséghez és országgyűléshez intézett feliratát. A napi rendre térve, gr. Csáki Tivadar Deák beszéde lényegét pártolva, határozati alakban kívánja fölterjeszteni. Utána báró Eötvös beszélt, folytonos helyeslés nyilvánítása között Deák mellé szavazott. Erre Ivánka Imre merész beszédében határozat. Bende József felirat, Tetényi Lajos hatarat, végre Pap Mór velős beszédében felirat mellett beszélt.

Máj. 18-ikán, elnök bemutatja Kövárvidék Teleki L. halála feletti részvétét; ugy Tordamegye azon feliratát, melyben fölkéri, hogy külön törvényt mondja ki az országban lakó nemzetiségek egyenjogisítását: bizottmányhoz tétett át. Napi rendre térve, Lonyai Menyhért államgazdasági széles ismeretei tárházából merített adatokkal átszótt beszédében a felirat; utána Szilágyi Virgil két óraig tartott beszédében a határozat. Végre Somcsich Pál nagy méltánnyal fogadott szónoklatában a határozat mellett nyilatkozott. E szerint a felirat mellett Deákkal a határozat mellett 8-an vannak. A legközelebbi ülés 22-ikén lesz. — A beszédekre visszatérünk.

A főrendek folyó hó 14-dikén gr. Károlyi Istvánnal értekezletre összegyűlvén, elhatározták, hogy üléseiket kedden, f. hó 21-dikén kezdik meg, s az igazolási kérdések után a felirati vitához fognak.

A birodalmi tanács alsó házában tagjait császár ő felsége f. hó 14-dikén fogadta, s az elfogadott válaszfeliratot átvenni méltóztatott. A követek házában elnöke Hein tudor felolvasa a válaszfeliratot, s azt tiszteletteljes hódolati nyilatkozattal átnyújtá, melyet a követ urak éljenzéssel kísérték. Császár ő felsége feleletében „összes királyágai és országaira” hivatkozott, s a mi nevezetes szavai közt ez alkalommal a „Gesamtmonarchia”, a birodalmi egység egyszer se fordul elő.

— Zágrábból máj. 16-dikáról táviratozzák: Az országgyűlés mai ülésében tiltakozás terjesztett elő a febr. 26-ki legf. nyiltparancs közzététele ellen; s a bán felkérte, hogy a közzététel függeszse fel. Továbbá a bán az iránt is megkerestett, hogy a lemondási okmányok tüstént átküldését eszközölje ki, s táviratilag kérdést tegyen az udvari dicasteriumnál az iránt, ha vajjon az országgyűlés által táviratilag ő felségéhez fölterjesztett kérelem folytán a befogott dalmatokat szabadon bocsátattak-e, vagy ez iránt mi történt? Végre a bán interpellátot a fiumei gymnasium tanárai ellen megkezdett vizsgalat iránt, s az okmányoknak az országgyűlés elibe terjesztésére kért meg.

Telekkönyvi munkálatok. „Korunk” 31-dik és a „K. Közlöny” 43-dik és 49-dik számaiban olvastunk szakavatottsággal írott cikkekkel az állandó kataszterről és a provisoriummal behozott földadóról. Hirlapilag igaz senki sem nyilatkozott mereibe ez intézvény és a megadóztatás e nemének ellene; mindazonáltal sok nyilvános helyen oly szóbeli nyilatkozatokat lehet hallani: „hogy ezen intézmény is, mint a többi a 11 évi korlátlan uralom alatt létre jött intézmények semmisítenessék meg.”

Az ily fogalommal bíró és gondolkodni tudó embereknek kívánok e néhány sorokban annyit megjegyezni; kérdvén: mikép fogunk mi birni és mikép tehesünk magunkat képessé alapos reális hitelre, benn és kűn is? melylyel ez-eltőtt jó számító hitelezőnél nem bírtunk, nem is bírhattunk

igazgatás tekintetében és általában az igazgatás minden ágazatára nézve.

Az idézett pozsoni VII-dik t. cikk 1. §-sa az erdélyi mult országgyűlésre meghívta volt királyi hivatalosokat a magyarországi főrendi táblán ülésel és szavazattal ruházta fel. 2. §-sa pedig, a kolozsvári I. és II. t. cikkek által kiegészített értelemben, a volt Erdélyt összesen 73 ezek között megnevezte 2 képviselő által rendeli a közös hongyülésen képviseltetni; a minthogy az 1848-ki július 2-tól folytatva tartott pesti közös hongyülésen, az idézett törvények rendelkezésére képest, jelen és képviselő voltunk.

Tudva van méltóságok (önök) előtt, miként ezen a törvényesség minden kellékeivel bíró törvények határozmányainak mellőzésével, Erdély jelenleg egy törvény értelmében nem létező udvari kancellária útján külön ország gyanánt igazgatják, s a folyó hó 2-ra kitűzött országgyűlésre sem volt királyi hivatalosaink a főrendi táblára, sem törvényhatóságaink a képviselőházba meg nem hivattak.

Dobokavármegye közönsége támaszkodva a törvényesen összehívott országgyűlésen alkotott, törvényesen megkoronázott király által megerősített, szentesített, kihirdetve és életbe léptetve volt s törvényesen soha se el nem törölt, se nem módosított törvényekre, magát legelső összejövetele alkalmával az egy Magyarország kiegészítő részének nyilvánította, kijelentvén, hog; a mennyiben a törvényhatósági önkormányzás terét a törvényeknek meg nem felelő körülmények között is elfoglalja, ezt azon tinnépelys jogfenntartással teszi, hogy ezen eseményekből elévülhetlen alkotmányos jogai hátrányára soha semmi következtetés ne vonatassék. Dobokavármegye közönsége ezen törvények meg nem tartásából kifolyó országos sérelmeket egy ő cs. kir. felségéhez intézett alázatos feliratban is tolmácsolni, orvoslátásukat kérni határozta.

Ezen alázatos felirattal egy példányát a. alatt idefogva azon hazafias kérrrel terjesztjük méltóságok (önök) elébe, hogy annak tartalmából megismerve Dobokavármegye közönségének a törvények szentsége- és sérthetlenségéről nézetét, kívánatait és óhajait, a mennyiben ezeket, hitünk szerint, méltóságok (önök) teljes rokonszenvével találkoznak, mielőbbi teljesüléseket törvényhezti tekintélyök egész súlyával előmozdítani s jlesen azt kieszközölni méltóztatassanak, hogy méltóságok (önök) díszes körébeni törvényadta helyeiket megyei közönségünk jogosított tagjai (képviselői) is mielőbb elfoglalhassák.

Hazafias tisztelettel lévén Méltóságoknak (Önöknek) tisztelő honfitársai Dobokavármegye közönsége. Szamosújvárt, április 20-kán, 1861 tartott bizottmányi ülésünkől.

Beszterce, május 10-kén. (Folytatása és vége.) A tisztújítás eredményét a lapok rendes levelezője már közölte. Stebrigernek főtisztá lett választása által Beszterce város és vidék népessége azon nyílt hazafias politikát, melyet a jeles szász férfi határozottan vall és követ, csaknem általános szavazatával szentesíté, s a tisztújítást megelőzőt és követett napokban tartott számos összejöveteleknél, melyeket az eddigelé kisse tartózkodó intelligencia is buzgón látogatott, a Magyarországgal egyesülés iránti érzelmeinek sympathicus kifejezést adott. Az általános hangulat a napokban emelkedett jellemet öltött, mindenki a szabadságot már birni gondolta s még csak békét óhajtott, melyet a nemzet szorosabb kapcsolata és szilárd összetartása által, melynek létesítésére Beszterce e napokban nyílt és észinte lendületet adott, örökre megalapítva lenni vélt.

De az öröm csak egy percig tartott: „hisz csak percekkel díszkedhetik egy nemzetet, szintugy mint egy magányosnak élete“ mondja Thiers a francia forradalom történetirője. Mert alig hogy eloszlott a Besztercéről távozó szász gróf kocsiának pora, már terjed vala a városban azon hír, hogy a comes egy — szóval adott — rendeletében megtiltotta a császári hivataloktól az irományok átvételét s az új alkotmányos hatóság activitóját bizonytalan időre (további rendeletig) elhalasztotta s nehogy ez talán mégis megtörténhessék (mihé az új tisztviselő nem kis kedvet mutattak) a jegyzői állomást — mint ezt a többi szász törvényhatóságok irányában is tette — betöltetlenül hagyá.

A jámbor besztercei szászok grófjuk ezen intézkedésében igen megbotránkoztak s Stebrigernek Kolozsvárra történt utazását (bár ő — tudtomra — csak azért utazott oda, hogy az ország kormányzójánál köteles tiszteletkedését tegye) azon szándokkal hozzák összeköttetésbe, hogy a törvénytelen hatóságok gyors megszüntetésébe eszközölje. Polgáraink elkedvetlenedtek, látván, hogy saját nemzetbeli tisztviselőjük az, ki hátráltatta az öök alkotmányának helyreállítását, s ki telán megalkalva az eddig történt ártatlan manifestatiókat, a bezirkerek támaszát nélkülözhetlennek tartja azon ezéla, hogy a kilátásban lévő eseményekkel szemben bizalommal jelenthesse, miszerint: a pillanatra félrevezetett szász nemzet — ismét mint mindig — kész a bécsi kormány parancsait fogadni. Igen! sejtelmük nem alaptalan, hogy a szász föld s határvidék talán az osztrák miniszterek kalandos terveinek kivételére van szánva és hagyatott fenn szervezetenül, s bár itt mindenki át van hatva azon hazafias szándéktól, hogy alkotmányellenes célokra magokat felhasználni ne engedjék s a netalán kiírandó egyenes választásokat a „birodalmi tanács“ba erélyesen visszatartsák, még sem nyomhatják el megdöbbentést azon megpróbáltatásokkal szemközt, melyeknek magukat jövőben kitétetve lenni látják. Mert igaz ugyan, hogy a szász „bár jámbor, de nem fél“, az előrelátók mindazonáltal sokkal jobban ismerik népjüket, hogysen ne tudnak, miszerint hiányzik még náluk ama kitartó erély és passiv ellentállási erő, mely a magyaroknak egyetlen bár, de oly hatályos védekezője a hatalom törvénytelenségei ellenében, s lehet-e csodálkozni, ha saját magukban bizalmatlankodnak, kivált midőn oly kormány ellen kellend sikra szállani, kitől egyedüli tödvöket várni, annyira be vannak tanítva.

A szászok búslanak — mondaná az öreg Regius; de annál inkább ujjonganak a bukovinaiak, kik a megyékből kikopvann itt vettek utolsó „pedum positio“-t s nyíltan jósolják a Magyarhonban nemsokára kiütendő forradalmat, s en-

nek következtében egy második ostromállapotot, mely egyszerre elvesztett uralmukat ismét helyreállítandja. Helyzetünk — tagadhatlanul — némi hasonlatot mutat föl Franciaország helyzetével 1789 július 14-kén, midőn Mirabeau értesítést kívánt a fejedelmet... „hogy az arannyal teli tömött idegen zsoldosok tegnap az ország rabslólgaságát jövődölgettek tisztátalan énekeikben, s hogy brutalitásukban a nemzeti gyűlés veszte után sovárogtak...“

Miután e sorokat bezárnám, veszülök a táviró leverő tudósítását gróf Teleki László haláláról. E hír itt is mely szenzációt okozott. Polgárainkat ösztönzeríti rebeségs fogta el; kezdenek kétségeskedni az ügy (az általuk is vallott magyar ügy) végleges diadalában. Várjuk el, hogy az első behatás oszlojk s mindenikben vérré váljon azon szent meggyőződés, hogy oly nemzet, kinek fiai a hazáért minden perczben meghalni készek, nem veszhet el, s hogy oly nép, melynek fiai a polgári erények és önmegtartózkodás oly magasos példáival gazdagítják a történetet, a társnépek iránt igazságtalan nem lehet, de szállja meg őket is a méltánylat nem eszérme, hogy bizalommal és rokonérzettel legyenek azon nemzet iránt, mely a szabadság — mindnyájunknak közös — ügyéért még eddig csaknem maga egyedül vívta az egyetlen harcot s veszítette el legbőbb fiait. Z.

Hátszeg, május 10-kén 1861. — Tegnapelőtt tartá tarackdurrogások között ünnepélyes bevonulását Hátszeg mezővárosába Hunyadmegye főispánja Nopcsa Ferencz ur, ki a várost szervezni jött mint kormányzóki biztos. Ő mlta megjelensékek hatalmas éljen és szetereaszklák-tól kísérve lépett be a gyűlésterembe, megnyitván a gyűlést magyar és román beszédekkel.

Korjegyzőnek Izzikutz Antal a nem-román ajkuk részéről, Muntyán Lajos pedig a román részről lön megválasztva, az előbbi a magyar, az utóbbi a román szöveget írta. Sok küzdés után az eddigi bíró Bajcs Miklós nyugalmazott cs. kir. katonatisztet továbbra is a főbíroságban a gyűlés megtartotta; kérdés merthelyen föl mikép az újra elválasztott bíró mint cs. kir. katona már le van kötve monarchialis esküjével — megállapodás végett határozás az lön, hogy a nevezett főbíró hivatalát folytassa mindaddig — míg e tekintetben a kir. főkörmányszék határozata jövend. Főjegyzőnek egy akarattal Balás János kiáltott ki. A 6 táncosra kerülén a sor, kiknek megválasztását tűzte ki ő méltósága főkörmányszéki biztos ur azon óhajással, vajha a román atyafiak ezek közzé legalább 3 nem-románnak helyet engedve a más érdekeknek, melyek a népszámitáson külsenek, tiszteletben tartása mellett, a valódi testvériségnek tetteg adnának kifejezést, miután ugymond ő mlta a főbíró és a főjegyző is a románokból való, illő, hogy tanácsos legyen legalább három nem-román, főispán ur eme méltányos kívánságát az illetők nem kívánták tisztelni; ekkor Izzikutz Antal a nem-román atyafiak nevében joggal követelte az e városi jogok élvezhetőségén hason felét, megmutatván azt, hogy e városbirtoknak több fele részével — a nem-románok rendelkeznek, az ipar s kereskedelem legnagyobb része szintén az egyneked részül nem-román lakosság vonalába esik, az intelligencia a túlrészről kivéve az egyeseket csaknem egészen a nem-román részre esik, ekkor sem levén sikere a dolognak, a nem-románok csakhog szervezve legyen a város, beleegyeztek a részükrol választott két táncos megválasztásába, egy mond azonálta, hogy jogos követelések mellett — ügyüket orvoslás végett illető fel-sőbb helyre jutathassák, e részbeni jegyzőkönyvi óvásuk fel is vétetett.

A nyelv kérdését főtisztelendő vicarius Pap Gábor szőnyegre hozta, kimondván azt s vele az egész románság kiáltotta, hogy ők fel s le közölnyelyvül egyedül a román használnadják, e részben is a nem-románok részéről megjelenséket tön Izzikutz; főispán biztos ur a kimondott keblí nyelvet csak úgy fogja elismerni, ha felsőbb helyen ez ellen nem leend kifogás — respectuval a más nemzetiség nyelveket is. Egyébiránt a gyűlés szép eszűndben eloszlott életve a főispánt. A gyűlés után nagy ebéd rendeztetett a fogadó teremben főispán ő méltósága tiszteletére, itten nem hiányoztak szebbnél szebb toasztok, ő mlgtát a főispán biztos urat mindenek előtt tödvölé Rácz János g. n. egyesült helybeli esperes a „Telegrafal Romanul“ volt szerkesztője román nyelven, de mondhatni igen szépen, egy másik életve a főispán ur édes atyját, ki megjelenésével tisztelte meg a várost, Izzikutz Antal ur élette gr. Bethlen Olivér urat, ki Hunyadmegyében első vitte az alkotmányos szöveget előre 12 év után, kinek a magyar-román testvériség megalakulásában legtöbb érdeme van meggyékben, kit egyiránt tisztel román és magyar, kinek személyében megnyugszik a közvélemény — s ha valaki, ugy Bethlen Olivér gróf lesz Hunyadmegye egyik követe.

Legyen szabad még azt is megemlítenem, mikép Hunyad városa egy nappal előbb nálunknál szintén és jól szervezte magát, főbíró ott Bán Józsa, főjegyző Csucs Miklós. Hunyadmegyének fontos ügyek tárgyalása végett e hó 16-án leend újra megbízottmányi ülése; ha rossz neven nem veendi a szerkesztő ur erről teendő jelentésemet becses lapja részére, megtisztelve érdemem magam. (Örvendünk. Szerk.) Hunyadmegyében eső majd mind a 8 Bezirkől az irományok már átvévdtek, az átvéves Hátszegen a mult szombatban végződött. Várhelyi Lajos.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Fortschrittnek“ írják Pestről, hogy ott az a hír keringett, hogy gróf Teleki Sándor, Garibaldi segéde Oláhországon át szerencsésen Pestre érkezett, s állítja, hogy Deák beszédje felolvasásakor őt a képviselőházban látták volna.

— Mint a „Hölgyfútar“ írja, kedden a képviselőházban a helyet, hol gr. Teleki László ült, fekete lepel fedé, s a támlán ezüst szegést fekete alapon babérokoszorú nyugdott. — Egyszersmind értesitenek, hogy Teleki leghívebb arézképe az, melyet Rohn rajzolt köre.

— Thaly Kálmán „Szabadság hajnala“ című vers kötetét s egy pár élezcslap utolsó számaint lefoglalta a pesti cs. k. rendőrség, mely még folyvást fenáll.

— A „Tanodai lapok“ közli az engedélyi okmányt, mely mellett, K. Fejérvár város mult év. sept. 18-dikán az ottani gymnasium részére 1500 □ öl helyet engedett át uszodának és faiskolának. Követésre méltó szép tett.

* Azon orosz futárt, kinek az osztrák hatóságok által történt elfogatásáról említést tettünk volt — szabadon bocsátották.

* Folyó hó 18-dikán városunk egyik derék polgára Fröhlich Frigyes elhunyt.

— Városunk főbírája Gyergyai Ferencz lett 538 szavazatból 428 szavazattal. Ma a főkapitányságra fog a választás, jelek: Minorich Károly, Csehy Sándor, Fülöp István, ifj. Szarvadi Károly.

— A rég elfogott Asboth magyar tábornok szabadon bocsátották.

* A győri zavart előidézt négy huszárt — mint a „Sürgöny“ tudósítja — május 15-dikén Bécsbe vitték; kettő közülök meg van sebesítve. Csakugyan igaz, hogy szegények egy csalfa hírek áldozatai lettek, s hogy Felső-Ausztriából magyar földre érkezvén azt kérdezték a falvakban: „hol táboroz Garibaldi?“ midőn azt mondták nekik: hogy Garibaldi bizon jó messze jár Magyarországtól, s hogy hazánkban csend uralkodik, szomoruan azt válaszolták: „No most hát pórul járunk.“

— A „Tarka lapok“ t. cz. előzetőihöz. Mire e néhány sor értesítem tisztelet előfizetőim kezeihez jut, addig „Tarka lapok az élet és történet könyvéből“ című munkám is elhagyta a sajtót, s csupán a kötetekbe fűzés és postai szétküldés vesz néhány napot még igénybe. Előfizetést 1 ft 20 kr-ával a két kötetre Demjén László mint bizományos a kötetek szétküldése napjáig elfogad. A bolti ár magasabb leend. Keresztess, május 13-án, 1861. Papp Miklós.

Nyilatkozat. — A „K. Közöny“ idei 77. számában egy hibás közlés *) áll Kolozsmegye f. hó 14-kén tartott bizottmányi üléséről, mit kéntelen vagyok részben helyreigazítani. S tessen ezt két okból: Először mint tagja azon bizottmányának, mely a volt b. hunyadi cs. k. járáshivatalnál talált irományok átvételére vala kiküldve. Ezen bizottmány jelentéséről, illőleg munkálatairól ugyanis, ez áll a közlésben: „A jelentésben említett (?) letéteményi összegek tényleges átvételét többen nem helyeslék a gyűlés tagjai közül.“ Ez állítás merőben alaptalan, légből kapott. Mert ezen bizottmány egy fillérnyi letéteményt sem vett át, tehát ezt nem is jelenthette. Hanem átvette a „depositen“ journalokat. „Ez es nagy különbség. Másodszor: Kéntelen vagyok felszólalni mint olyan, kinek szájába olyan szavak adatnak, az említett közlésben, melyeket én soha nem mondtam s nem mondanék. Én ugyanis — ha jól emlékszem — azt mondtam, a mi alább a Halmágyi Sándor barátom szájába adatott, **) hogy t. i. daczára annak, hogy kimondtuk, miszerint a cs. hivatalokkal semmi nemű érintkezésbe nem jövünk, azon okból, hogy az eltávozandó collectorok által okoztatott károktól a népet megmentjük, kéntelenek voltunk velők érintkezni s így azon kelemetlenség állott elő, hogy a mi alkotmányos tiszteink kezébe törvénytelen pénz került. Én azt hiszem, hogy legjobb lenne az ilyen pénz-eket a kormányának átadni s ezután magunkat korábbi határozatunkhoz tartani.

Ott ezen nézetemet indokoltam is, itt annak ismétlésevel csak unalmas lennék, mit kérlni akarok. B. Hunyad, május 16-kán, 1861. Gyarmathy Miklós.

POLITIKAI HIREK.

— A legújabb tudósítások szerint a nápolyi tartományokban és Szciziliában mindinkább kezdenek bonyolulni az állapotok. Minden zughan új Bourbonféle guerrilla csapatok ütök fel fejüket; a piemonti kormány ismét három dandárt indított a római határszélre, hogy az ennek hosszabb kitört mongalmat elfojtsa. Turinban meg vannak győződve, hogy a nápolyi tartományokban levő hadserget 50,000 emberre kell szaporítani, ha el akarják fojtani a folyvást megújuló forrongást. Azt is rebesgetik, hogy a nemzetőrség több helyütt Victor Emanuel csapatai ellen harczol. Szciziliában sem megy jobban a dolog; Palermóban megint lázongás történt, mely több véres áldozathoz került. De nem csak déli-hanem éjszaki Olaszországban is aggasztó symptomák mutatkoznak. A „Sentinella Bresciana“ szerint három „osztrák“ comité fedeztetett fel Paviában, Bresciában és Cremonában: többen kik compromittálva voltak, megszöktek; de oly iratokat hagytak volna hátra, melyekből kéri, hogy ezen egyének Rómával és az Abruzzokban levő fölkelők főnökeivel összeköttetésben álltak.

— A „római kérdés“ megoldása, mint látszik, csakugyan tön egy lépést előre; de a valódi megoldás még messze háttérben áll. Franciaország tökéletesen érzi mostani olasz politikájának tarthatatlanságát, de a francia császárnak nincs bátorsága nyíltan fellépni sem az olasz nemzeti állam mellett, sem ellen, sem a pápaságnak ezen egyetemes állammal össze nem egyeztethető világi uralma mellett, sem ellen. Így tehát egy új merész kísérlethez fogott: javasla Róma vegyes helyőrségét. Ezen kombináció, mint előre láthatni, egyik felt sem elégíti ki, sem a sz. atyát, sem az olasz nemzetet, sem Franciaországot. Victor Emánuel azonban, mint a belga lap írja, megígérte egyelőre tisztelni a pápa világi uralmát Péter öröksége felett; a francia kormány ennek fejében ígéri, hogy el fogja ismerni az olasz

*) Tekintve azt, hogy gyorsírók nincsen, tán egy-egy kis tévedés elnézhető is lenne! De vajjon emberfi fő emlékezhetik-e híven minden kicsiny és nagy szóra, a mi a gyűlésen elmondattik? Szerk.

**) A t. szerk. szives lévén ezen nyilatkozatot velem közölni s megengedni, hogy egy füst alatt tegyem meg én is nyilatkozatomat, csak azt jegyzem meg, hogy Gy. M. barátom nem jól emlékszik, ha azt mondja, hogy az én számba az ő szavai adatnak, mert tulajdonképi felszólalása előbb csak egyszerű kérdés volt, a mit csak később fejtett ki bővebben, s habár nem emlékszem Gy. barátom minden szavára, de emlékszem saját szavaimra, melyeket a „K. Közöny“ referense körülbelül híven adott elő, a nélkül, hogy mást talán irántam való előszeretettel megfosztott volna oly dícséretől, mely különben se tenne se engem, se Gy. M. tisztelt barátomat halhatatlanná. A mely szavak a „K. Közöny“-ben „az én számba adatnak“, nem is ugyanazok, a melyeket Gy. barátom saját nyilatkozatában magának vall. Egyébiránt kicsiny dolog az egész, nem is érdemes a további vitatásra. Halmágyi S.

királyságot. Cavour nem egyezett bele, de a francia császár határozottan kijelenté neki, hogy addig nem fogja elismerni az olasz királyságot, míg a római kérdés meg nem oldatik; Cavour, minthogy ezen elismerésre nagy súlyt fektet, most, midőn éppen egy nagy kölcsönt akar kötni; tehát beleegyezett. Majd meglátjuk, melyik lesz a megcsalatott fél. Metternich is ugyan a belga lap szerint, mindent elkötetett, hogy a francia császárt lebeszélje az új olasz királyság elismeréséről, hogy Ausztria az ily lépést úgy tekintend, mint végleges megerősítést a zürichi békeszerződés Szardínia által szándékolt megszegésének.

Ujabb. — A „Patrie“ Bécsből maj. 12-ről az iránt kapott értesítést, hogyan akarja az osztrák kabinet a magyar kérdésben megkísérteni az egyezkedést. „Erősen állítják, írja a „Patrie“, hogy a kabinet elhatározta volna, miszerint a Deák feliratának elfogadása után azon indítványt fogja tenni a pesti országgyűlésnek, nevezzen egy bizottmányt a végre, hogy az a birodalom fővárosába menjen, egyezkedni egy transactioni terv fölött, melyet a kormány előter-

jesztend, és a melynek alapvonalai a miniszteri tanácsban megállapítottak. Ha az országgyűlés többsége sem veszi tekintetbe ezen kívánatot, vagy, ha a kinevezett biztosok nem jutnak egyetértésre azon compromissumot illetőleg, melynek a kormány javaslata csupán kiindulási pontja lesz: akkor a pesti országgyűlés tíz nap alatt el fog oszlattatni.“

— Mint Belgrádból maj. 14-én írják: Omer basa minden órán váratik Belgrádba, hol több napig mulat s csak azután fog Bosniába s Hercegovinába utazni. A szerdár kíséretiben van Garasanin is, a ki mint írják, a szerbek kívánatinak betöltését a portánál kinyerte. A porta Franciaország tanácsából teszi most engedményeit, mely hatalomnak befolyása jelenleg Stam-bulban uralgó. Legujabban azt is írják, hogy a porta Franciaországból kér vontágyukat hozzávaló munitióval a rumeliai hadsereg számára. Párisban nem idegenek ezen kívánat teljesítésétől, azonban mint a kölni lap hallja, a syriai kérdésben tendő bizonyos engedmények árán.

— A „Regno d'Italia“nak írják Genuából, hogy alattomban nagyon sok katonát raknak hajókra. A szárd flottának rendelet van adva, hogy indulókészen álljon, s néhány nap óta a hajókon rendkívüli mozgás és tevékenység uralkodik.

— A kaukázusi cserkesz törzsek, melyek emberemlékezet óta oly bámulatos kitartással küdenek megtámadott függetlenségük s szabadságukért, napjainkban már annyira megfogyvák a folytonos harcok következtében, hogy a még meg nem igazítottak is kétségbe kezdenek esni a további ellentállás sikere iránt. Ekképp tehát főnökeik újabban Anglia és Franciaország kormányaihoz fordultak, hogy ezek vegyék oltalmuk alá őket, s biztosítsák az Oroszország részéről eltéréssel fengetett nemzetiségöket.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(143)
Sz. 1082.1861

Hivatalos hirdetmény.

(3—3)

Csik-Madarasi — 1849 óta nem tudni hol, távollévő **Fazakas Gergely** értesítettik, miszerint az ellene és nője ellen a Baráti Mihály árvái s részesei nevökben birtokuk kisajátítása és az 1850 óta hátralékban levő hetenkénti egy igás napszám szolgálat pénzül megterítéséért ügyvéd Csiki Mózes által 1860 évi october 10-kén 1322 szám alatt indított keresetben gondnoknál Székely-Udvarhelyt lakó országos ügyvéd Sándor Ignác nevezetett és az ügy tárgyalása ezen törvényszéknél folyó évi június hava 4-kén délelőtti 9 órára rendeltetik.

Fölhivatik tehát Fazakas Gergely jogai célszerűbb védelme iránt a nevezett gondnokot utasítani, vagy más felhatalmazottat kijelölni, magának tulajdonítván az ennek elmulasztásából következő jogi hátrányokat.

A cs. kir. urbéri törvényszéktől, Sz.-Udvarhelyt, mart. 23-án 1851.

NEM HIVATALOS.

(144)

(3—3)

Alólírt tisztelettel jelenti a n. érdemű t. cz. közönségnek, hogy közelebből csehországi legnevezetesebb üveg hutákat megjárva onnan minden nemű az üveges iparághoz tartozó készleteket nagy számban rendelte meg, azok megérkeztek, nevezetesen számos mennyiségű kisebb és nagyobb **acél-tükrök**, mindennemű **metszett üvegek**; ezen kívül a legnevezetesebb gyárokból **porcellán kőedények** stb. Mit is a t. cz. közönségnek azon hozzáadással juttat tudomására, hogy ugyancsak nála, belmagyarutczai kereskedésében iparághoz tartozó megrendelések is elfogadtatnak.

FRANK KIS JÁNOS,
polgári üveges mester.

(128)

(6 6)

Figyelemre méltó építéseknek és építettő uraknak.

Alólírtnak szerencséje van a t. építettő uraknak és építéseknek jelenteni, hogy kereskedésében minden, az építéshez megkívántató szükségletek u. m. **ablak- és ajtó-sarkok, tolózárak, bevésett és fölverő zárak, réz, vas, üveg ajtó-nyomók**, szóval minden **ajtó és ablak-fölszerelő eszközök**, a legnagyobb mennyiségben és különböző választékban — **jutányos áron** — kaphatók.

CSAPÓ SÁNDOR.

(146)

(2—4)

SZENKOVITS MARTON porcellánraktárban

igen finom kávé, theás, asztali és mosdó-terítékek,

ugy szintén

mindenfélé, fényűzési s legjobb faju edények

nagy választékban s jutányos áron kaphatók.

(115)

A mustra és jegyvéd által minden meghamisítás ellen biztosított, annyira kedvelt, a bevévésnél kellemes, valódi

Növénynedve (Allop)

Orvostudor **Schneeberg** urnak

hurutár (Grippe), rekedtség, torokbajok, nyálkodások ell. n. általában véve egy a mell- és tüdőbetegségekben behozonyult enyhítő gyógyszer a következő raktárnak urnaként kapható:

KOLOZSVÁRTT gyógyszerész WOLFF JÁNOS urnál. Továbbá: **Tordán Wolff Gabor** gyógyszer. **Beszterczén** Dietrich és Fleischer. **Deézen** Krémer Samuel. **Segesvárt** Misselbacher J. B. **Medgyesen** Breiner C. **Lugoson** Arnold József. **Zalathán** Mérai J. **Szászvároson** Spech Gusztáv. **Nagy-Bányán** Horacek József gyógyszerész. **Szathmáron** Turoczko D. **Nagy-Váradon** Janky A. **Nagy-Károlyban** Schöberl K. **Károly-Fejervárt** Sándor R. gyógyszer. **Nagy-Szebenben** Zóhrer J. F. **Debreczenben** Föllet Nandor urnaként.

Egyszersmind kaphatók a t. cz. bizományos urnaként:

Tyukszem-tapas általában elismert. **Schmidt** cs. kir. főorvostól, ára egy toknak 23 ujkr.

Dr. Behr ideg-kivonata az idegek s a test erősítésére, 1 fr. 70 ujkr.

Dorschnájzsir-olaj, 1 üveg valódi Med. Berger, vegy tisztla görvélly és bőrkütegek ellen stb. 1 ujfr.

HELUNGKIANG arabiai s ázsiai **állat-gyógypora** mely Arabiában és Ázsiában a beteg állatok gyógyítására kitűnő sikerrel használtatik.

Lovaknál: vérzicellés, keh. mirigy, bélgörcs étvágyhiány és giliszták ellen. **Szarvasmarhákánál:** a tej kékülésénél, vérhugy, vérfejes, keh. bélgörcs, tej összefutása, étvágyhiány, felpuffadás (szélhas), giliszták és tüdőbajok ellen. **Juhoknál:** hasvízkórságnál, keringés kezdeténél, bárányok bénasága és vízkórság ellen. **Sertésekénél:** vízkórság, köhögés, bélgörcs. megzabálás s kelevények ellen.

Ára: egy kis csomagnak 40 ujkr., nagy csomagnak 80 ujkr.

Főraktár: BITTNER GYULA gyógyszerésznél **Gloggnitzban.**

(145)

(2—3)

Szándékom lévén, ügyvédi új állomásom elfoglalása végett, még e hónap folytán, innen Kornenburgba költözni át: szabadon tisztelt megbízóimmal — meny nyiben a magán útoni értesítés néhol elégtelen maradt volna — nyilvános uton is tudatni, hogy rám bízott pörös és nem pörös ügyeik nagyobb részét, helyettesítésre is hangzó felhatalmazványaim erejénél fogva, egyelőre örömenykeppen, ideiglenes gond alá vétel végett, Kisborosnyói **Tompa Károly** urnál, mint a királyi táblán M.-Vásárhelyt fölésküdt s a német törvénykezésben is szakavatott ügyvédnél kagytam. Méltóztassanak tehát az illetők, nálam volt ügyeik akár viszárvétele, akár nevezett ügyvéd új általi tovább folytatása iránt ő vele tenni magukat érintkezésbe. Lakása van Kolozsvártt búzaútczái 108 szám alatt.

Kolozsvártt, majus 16-kán, 1861.

Heinrich Rudolf,
ügyvéd és jogtudor.

(84)

21/5 1861

(3—7)

A vegy-gyógyszerészeti elvek alapján leggondosabb és biztosabban készített

GYOGYSZERES SZAPPANOK,

melyek sokszerű tudományos vizsgálatok s gyakorlati használatok öröndetes eredményei által jóknak bizonyultak be, következő tizenkét különböző nemei teljes biztossággal ajánlat-hatnak szintugy az orvos uraknak, valamint a segélyt igénylő közönségnek:

darabja utasítással együtt o. é. kr.	darabja utasítással együtt o. é. kr.
Hamiglab-szappan görv. bajnál . . . 55	Kátrány-szappan , bőrhámladéknál . . . 35
Irla-szappan , idült bőrbajoknál . . . 35	Halmájzsir-szappan , aszkórnál . . . 35
Terpentin-szappan , bennulásoknál . . . 35	Epe-szappan , bőrtisztatlanságoknál . . . 35
Benzoe-szappan , bőrkeményeségnél . . . 40	Kén-szappan , bőrkütegeknél . . . 35
Kámfor-szappan , csuzos bajoknál . . . 35	Rozmarin-szappan , erősítőmosdóhoz . . . 35
Kaniblag-szappan , elvült kütegeknél . . . 45	Könleveg-szappan , keményedésnél . . . 35

Az ezen szappanokhoz mellékelt utasításokban elő vannak adva azon különböző módok, melyek szerint ezen gyógyszerek legcélszerűbben használtatnak, valamint azon különféleség is, melyben a gyakorlatilag helyesnek talált szappanforma által rég behozonyult hatásuk fokozatával értékök neveltethek: mert a szappanforma az, mi nemcsak a szenvedőnek a külső szerek használatát könnyebbiti, hanem az orvosnak is az ily szerek hatályosb s általánosb alkalmazását lehetővé teszi.

A gyógyszeres szappanok csak 2 1/4 obon nehézségű darabokban adatnak el s hivatalosan letett függvényeik mindkét végükön pecséttel vannak ellátva.

Egyedüli raktár

Kolozsvártt: WOLFF J. és KHUDY J. gyógyszer. urnaként.